

PÉZSMAPOCOK

Tudományos neve

Ondatra zibethicus Linnaeus, 1766

Elterjedése, behurcolás módjai

Észak-Amerika területén őshonos. Európába prémje miatt telepítették be. Először 1905-ben szöktek meg példányai egy csehországi telepről - innen hódította meg fokozatosan Európát. Ausztriában, Belgiumban, Bulgáriában, Csehországban, Észtországban, Finnországban, Franciaországban, Hollandiában, Lengyelországban, Lettországon, Litvániában, Magyarországon, Németországban, Olaszországban, Romániában, Svédországban, Szlovákiában és Szlovéniában is vannak öfenntartó állományai. A XX. század eleje óta terjed - az 1950-es években már hazánkban is elterjedt minden, számára alkalmas vizes élőhelyen.

Élőhelye

Vízpartokon telepszik meg - a mocsaras területektől kezdve a halastavakon át egészen a folyópartokig. Csak olyan töltéseken kell állandó jelenlétével számolni, melynek lába állandóan a víz szintje alatt van (leginkább halastavak és tározók töltései). Nem távolodik el a szegélynövényzettől - a vízparti sásos, gyékényes, valamint a gyökerező- és úszóhínár társulásokban mozog.

Életmódja, táplálkozása

Vízi életmódot folytat; családokban él. Jól úszik, de általában csak a part menti övezetben mozog. Különösen a kora reggeli órákban és napnyugtakor aktív. Kotoréka mocsári növényzetből épített vagy egyszerű föld alatti üreg több kijáró folyosóval – ezek mind a víz színe alatt nyílnak. A víz szintje fölötti kamra átmérője 40-60 centiméter. Gyakorta épít a víz felszíne fölé emelkedő, jellegzetes hordást - ezeket főleg pihenésre és napozásra használja. A hordás és a vár anyaga gyékény, nád és hínár. A szárazföldön lassan mozog, esetlennek tűnik, de mellső lábát nagyon ügyesen használja táplálkozás közben. 20-30 centiméter széles csapást tapos a vízparton. Territoriális viselkedésű, családonként 0,5-1,3 ha nagyságú területet birtokol. Territóriumát pézsmailatú váladékával jelöli meg. Tápláléka elsősorban vízínövényekből - káka, zsurló, gyékény, vízitök, sás, nád, tündérrózsa - áll. Kiegészítésként gyakran kagylók és csigák, néha rákok, békák és halak is szerepel étrendjében. Télen a jég alól táplálkozik - vízínövények, gyékény, kálmos gyöktörzseit fogyasztja. Naponta saját testtömege 30-40%-át kitevő táplálékot fogyaszt el.

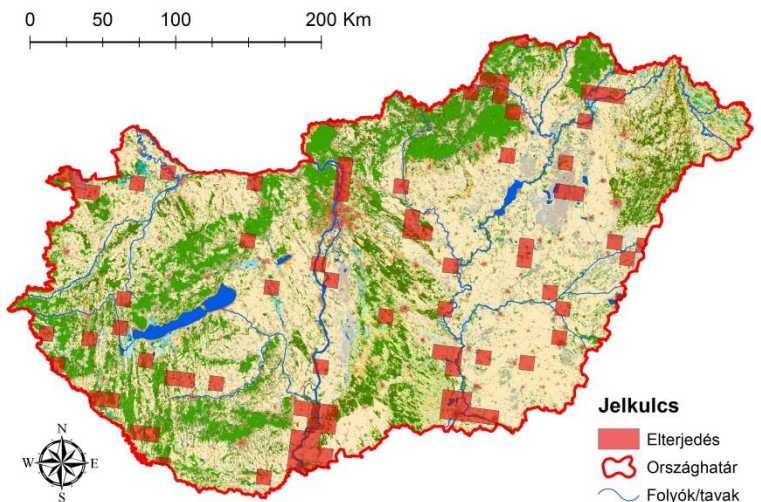
Szaporodása

1 éves korára lesz ivarérett, évente 3-4-szer is ellhet; egy-egy alom 5-9 kölyökből áll. Vemhessége 28-30 napig tart, a fiatalok 30 napos korukban válnak önállóvá.

Hatása az őshonos élővilágra, gazdasági és humán-egészségügyi hatásai

Úgynevezett ökoszisztéma mérnök faj, azaz környezetét képes saját igényeinek megfelelően átalakítani - ezáltal számos őshonos faj életfeltételei romlanak. Táplálkozása közben pusztítja a vízi növényzetet, azok szárait, gyöktörzseit fogyasztja. Predátorként veszélyt jelent az őshonos állatvilágra, ezen túlmenően bizonyos fajok táplálék-konkurensa.

Leírása, határozóbélyegei

Testhossza 29–32 centiméter, farokhossza 20–25 centiméter, testtömege 600–1000 gramm körüli. Bundája a hátán gesztenyebarna, a hasán szürke. Apró, lekerekített fülei alig látszanak ki bundájából, szemei kicsik, feketék. Erőtelmes koronaszőrei miatt bundája kócosnak tűnik. Lábai rövidek; mellső végtagjain 4, a hátsókon 5 ujj található erős karmokkal. Ujjai oldalán merev úszószőrök találhatók, a lábujjak töve között úszóhártya feszül. Farka csupasz, aprópikkelyes (néhány szőrszállal); keresztmetszete fiatal korban kör alakú, idősebb korban oldalról lapított. Nem lehet összetéveszteni más pocokfajokkal, inkább a nutriához vagy a fiatal hódokhoz hasonlít. Jó felismerési bélyegként szolgálhat a farok, a testméret, a fejforma és az úszási szokása.

PÉZSMAPOCOK

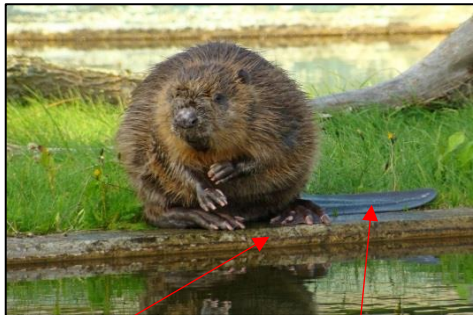
Patkányszerű, ovális, csupasz, pikkelyes farok, testhossz kb. ¾-e

Nincs úszóhártya az ujjak között, csak bőrredő

Úszáshoz hátsó lábait szétterjeszti, farkával segíti a mozgást, teste kiemelkedik a vízből.

HÓD (Magyarországon védett!!!)

Úszóhártás láb, a második ujjon egy csipesszerű tisztítókarom

Széles, lapított farok, szőrtelen, pikkellyel fedett, testhossz kb. 1/3-a

Úszás közben általában csak a feje emelkedik ki a vízből, narancsszínű fogai ritkán láthatóak.

NUTRIA

Szőrös, kerek, csavart farok, testhossz kb. 2/3-a

Úszóhártás láb, de az ötödik ujj hártya nélküli, szabadon álló

Úszás közben feje, háta és farka is kiemelkedik a vízből, narancsszínű foga, fehér pofája, hosszú, fehér bajsa jól látható.

Irodalom

- Faragó S. (2007): Vadászati állattan. Mezőgazda Kiadó, Budapest, 496 p.
- Bihari Z., Csorba G., Heltai M. (2007): Magyarország emlőseinek atlasza. Kossuth Kiadó, Budapest, 360 p.
- <https://circabc.europa.eu/sd/a/7cf3a0bb-8ac3-48be-8e12-12c7783caa3e/TSSR-2016-003%20Ondatra%20zibethicus.pdf>
- <https://hu.wikipedia.org/wiki/P%C3%A9zsmapocok>
- https://offene-naturfuehrer.de/web/Erkennungsmerkmale_von_Bisam,_Biber_und_Nutria
- <https://www.iucnredlist.org/species/15324/22344525>